

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Nagy B. István ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Kamarás Péter ügyvéd által képviselt alperes ellen fuvardíj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. szeptember 2-án kelt 6.G.41.453/2007/7. számú ítélete ellen az alperes részéről 8. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 5.000 (ötezer) forint jogorvoslati perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az alperes 2007. május 23-án írásban fuvarozási megbízást adott az alperesnek a magyarországi ... viszonylatú fuvarfeladat teljesítésére, 2007. május 24-i felrakodással, 2007. május 29-i lerakodással, 300 euró + 20 % ÁFA fuvardíj ellenében. A fuvarozási megbízásban - többek között - rögzítést nyert, hogy késedelmes kiállítás, illetve lerakás esetén 200 euró/nap kötbér fizetendő, továbbá, amennyiben a felperes a fuvarozási megbízás kézhezvételétől számított nyolc órán belül annak tartalmát írásban nem kifogásolja, úgy a szerződés közöttük a rögzített feltételekkel jött létre.

A felperes 2007. május 24-i felrakodást követően a fuvarfeladat teljesítését megkezdte, 2007. május 30-án 17 óra 20 perckor érkezett a lerakóhelyre, ahol a raktár már zárva volt, a kirakodásra csak másnap reggel került sor.

Az alperes szerződéses partnere, a ... Kft. 2007. május 30-án kelt levelében közölte az alperessel, hogy a szerződésben feltüntetett lerakási határidő eredménytelen elteltére tekintettel a fogadó cég nem tudta időben elindítani a tesztelési folyamatot, ennek okán 420 euró kötbér „megállapítását” kérte.

Az alperes 2007. május 31-én kelt levelében - hivatkozva az áru késedelmes kiszolgáltatására - a CMR 19. és 23. cikke alapján a fuvardíj teljes összegét kitevő kárigényt jelentett be a felperes felé, közölve, hogy a partnere vele szembeni kárigényét hárítja át.

A felperes 2007. május 31-i válaszlevelében vitatta a kárigényt, hivatkozva arra, hogy a lerakás - szóban- 2007. május 30-ára módosult, aznap délután az áru megérkezett. Az alperes 2007. május 31-i válaszlevelében a kárigényt fenntartotta.

A felperes 2007. június 4-én 2007. augusztus 5-i esedékességű számlát állított ki 89.809 forint fuvardíjról.

A ... Kft. 2007. június 4-én kelt, alpereshez intézett levelében jelezte, hogy fuvardíjszámlát ne küldjön, mert azt az őt ért kár miatt nem egyenlíti ki.

A peres felek ezt követő levelezése nem vezetett eredményre; a felperes a kár bizonyítását kérte.

A felperes 2007. szeptember 12-én beérkezett keresetében 89.809 forint fuvardíj és annak 2007. augusztus 5-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest, hivatkozva arra, hogy a közöttük létrejött nemzetközi fuvarszerződést teljesítette, részére a Ptk. 488. § (1) bekezdése, 499. § (1) bekezdése szerint a fuvardíjat az alperes megfizetni tartozik, ennek hiányában a Ptk. 361. § (1) bekezdése szerint jogalap nélkül gazdagodna.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozott, hogy az írásba foglalt fuvarozási megbízásban foglaltak ellen a felperes kifogást nem emelt, így közöttük érvényes kötbérkikötésre került sor; a felperes két nap késedelemmel teljesített, így napi 200 euró alapulvételeivel 400 euró kötbér megfizetésével tartozik, melyet a fuvardíjba beszámított. Hivatkozott arra, hogy a ... Kft. 2007. május 30-i és 2007. június 4-i leveleiben bejelentette kárát, késedelmes teljesítés okán az alperes díjigényének a kifizetésétől elzárkózott. A késedelem tartamára tanúbizonyítást indítványozott.

A felperes az alperesi védekezés aaptalanságára hivatkozott; álláspontja szerint a fuvarozási megbízás írásbeli visszaigazolása hiányában közöttük érvényes kötbérkikötés nem jött létre, így kötbérrel nem tartozhat, a ... Kft. kárbejelentő levelei pedig a kár bizonyítására nem alkalmasak, ezért a beszámítási kifogás elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság 2008. szeptember 2-án kelt 6.G.41.453/2007/7. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 89.809 forintot, annak 2005. augusztus 5-től a kifizetés napjáig járó, minden naptári félév teljes idején az érintett félév előtti utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékét és 17.000 forint perköltséget, az alperes beszámítási kifogását elutasította.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a peres felek között a Ptk. 488. § (1) bekezdése szerinti fuvarozási szerződés jött létre, melyre a Ptk. 506. § (1) bekezdésén keresztül irányadó az 1971. évi 3. számú törvényerejű rendelettel kihirdetett, a Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló Egyezmény (CMR), melynek 19. cikke szerint a felperes kiszolgáltatási késedelemmel teljesítette a fuvarmegbízást, a 23. cikk 5. pontjában foglaltakból következően az ebből eredő kárát a rendelkezésre jogosult tartozik bizonyítani.

Az elsőfokú bíróság a felperes kötbérfelelősségére alapított alperesi védekezés alaptalanságára vont következtetést; a Ptk. 246. § (1) bekezdése és a Ptké. 38. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy kötbér csak írásban köthető ki érvényesen. A Pp. 164. § (1) bekezdése szerint az alperes tartozott bizonyítani, hogy az általa adott fuvarmegbízást a felperes írásban visszaigazolta, így közöttük levélváltás útján, írásbeli kötbér-megállapodás jött létre, ezt azonban nem igazolta.

Az elsőfokú bíróság az alperesi kárigényt sem találta megalapozottnak; álláspontja szerint nem nyert bizonyítást, hogy vele szemben a ... Kft. kárigényt érvényesített, és azt ő viselte a felperesi késedelmes lerakodásból eredően. A ... Kft. fuvardíj kifizetését visszautasító levele ugyanis önmagában nem alkalmas a kárigény alátámasztására, továbbá az sem, hogy az alperes fuvardíjszámláját nem fizette ki, mivel a teljesítés megtagadására vezető bizonyítékok ismeretlenek. Nem nyert igazolást az sem, hogy az alperes megbízója az alperessel szemben kötbért akár beszámítás útján érvényesített volna, és ennek lekönyvelésére sor került.

Az elsőfokú bíróság a késedelem tartamára felajánlott tanúbizonyítást - szükségtelensége okán - mellőzte.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben annak megváltoztatását, beszámítási kifogásának történő helyt adást, a kereset elutasítását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen vont következtetést a kötbérkövetelés alaptalanságára, a megbízás visszaigazolásában szerepel a kötbérkikötés, így iratellenes az írásbeliség hiányára tett ítéleti megállapítás.

A késedelem ténye nem volt vitás, így az írásban kikötött és elfogadott káráltalány körében az alperest bizonyítás nem terhelte, a beszámítás jogszabályi feltételei teljesültek.

Álláspontja szerint igazolta, hogy kár érte, csatolta a megrendelő azon értesítését, melyből kitűnik, hogy 420 euró összegű fuvardíjtól esett el. A kár bekövetkezte független attól, hogy milyen számlát állítottak ki, és annak lekönyvelése megtörtént-e. A fuvardíjszámla kiállítását az akadályozta, hogy annak kifizetésétől a megrendelő elzárkózott.

Álláspontja szerint a kár bizonyítható lett volna, amennyiben a bíróság az általa felajánlott tanúbizonyítást lefolytatja, a bizonyítás mellőzését sérelmezte.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében helyes indokai alapján az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és érdemben helytálló az abból levont jogi következtetése is.

A Ptk. 296. § (1) bekezdése alapján történő beszámítás közlése - függetlenül attól, hogy peren kívül vagy perben történik - nem csak a követelés megszűnésére vezethet, ezen jognyilatkozatból az is következik, hogy az általa érintett összegű tartozás nem vitás, azt a beszámítással fellépő fél elismeri. Ebből következően a beszámításra hivatkozó felet terheli vita esetén annak a bizonyítása, hogy jogszerű követelése áll fenn az ellenérdekű fél elismert követelésével szemben, és ezek kölcsönös szembeállítása a tartozása megszűnését eredményezi.

A fent kifejtetteknek megfelelően - a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel - helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az ellenkövetelés állításán túl egyéb okból vitássá nem tett fuvardíj-igény elbírálásakor az alperesre telepítette a bizonyítási terhet, a beszámítási kifogásban állított felperesi kötbér és kárfelelősség fennállása tekintetében.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a peres felek között a Ptk. 488. § (1) bekezdése szerinti fuvarozási szerződés jött létre, jogviszonyukra a Ptk. 506. § (1) bekezdésén keresztül elsődlegesen alkalmazandó az 1971. évi 3. számú tvr.-rel kihirdetett Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló Egyezmény (CMR), mely azonban a késedelmi kötbérre vonatkozóan külön rendelkezést nem tartalmaz, így e körben a Ptk. szabályai irányadók.

Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a Ptk. 246. § (1) bekezdése szerint kötbért csak írásban lehet érvényesen kikötni, így nem tévedett, amikor a Ptk. 38. § (2) bekezdésében foglaltakat figyelembe véve vizsgálta a kötbérkikötés érvényes létrejöttét.

Helytálló az alperes azon fellebbezési előadása, hogy 2007. május 23-án írásban adott fuvarozási megbízást a felperesnek, mely késedelmi kötbérkikötést tartalmazott, ennek írásban történt elfogadása a felperes részéről azonban bizonyítást nem nyert. A fuvarozási megbízás utolsó fordulata - mely szerint felperes határidőben történő írásbeli kifogásolása hiányában az okiratban rögzített tartalommal jön létre a szerződés a felek között - nem ad felmentést a Ptk. 246. § (1) bekezdése szerinti kötelező alakítás betartása, a kötbérkikötésre vonatkozó írásbeli ajánlat írásbeli elfogadása alól.

A felperes azzal, hogy a rakományt fuvarozásra átvette, és a fuvarfeladatot teljesítette, ráutaló magatartással fogadta el az alperes fuvarozási megbízását, a

késedelmi kötbér tekintetében azonban közöttük érvényes megállapodás nem jött létre, a szerződés e körben a Ptk. 217. § (1) bekezdése szerint semmis, így arra az alperes igényt nem alapíthat, a késedelmi kötbérkövetelése nem megalapozott.

Érdemben helyesen vont következtetést az elsőfokú bíróság az alperesi kárigény alaptalanságára is, ekörbeni okfejtését a Fővárosi Ítéltábla - a fellebbezésben foglaltakra is figyelemmel - az alábbiak szerint pontosítja.

A rendelkezésre álló okiratok és nyilatkozatok alapján nem állapítható meg kétségmentesen, hogy az alperes és a ... Kft. között fuvarozási vagy szállítmányozási szerződés jött-e létre.

Amennyiben fuvarozási szerződést kötöttek, és ennek során érvényes késedelmi kötbérkikötést alkalmaztak, illetőleg a ... Kft.-t a késedelemmel kár érte, az alperes utóbbi körülmények sikeres bizonyítása esetén háríthatta volna át a Ptk. 498. § (1) bekezdése szerinti alfuvarozóként késedelmesen teljesítő felperesre - a CMR 23. cikk 5. pontjában foglaltak figyelembevételével a fuvardíj erejéig - azon kötbér, illetve kárösszeget, melyet a ... Kft. felé igazoltan megfizetni tartozott.

Amennyiben az alperes és a ... Kft. szállítmányozási szerződést kötött, és az alperes fellépése a Ptk. 517. § (1) bekezdésében foglaltakon alapul, sikeres igényérvényesítéshez ugyancsak a megbízója, azaz a ... Kft. felperes késedelmes teljesítésével oksági kapcsolatba hozható és összecszerúségében is igazolt kára felmerülését tartozott volna bizonyítani.

Az első fokú bíróság a 2008. március 25-i tárgyaláson hozott 6.G.41.453/2007/4. számú végzésében az alperest - többek között - a kárigény bizonyítására felhívta. Az alperesi beszámítási kifogás alátámasztására csatolt és a fellebbezésben hivatkozott okiratok a fent részletezettek bizonyítására nem alkalmasak, azokból csupán az alperes és a ... Kft. közötti - késedelemre alapított - fuvardíj-visszatartás állapítható meg, annak megalapozottsága azonban nem; a ... Kft. 2007. május 30-i és 2007. június 4-i levele - melyekben kötbér-, illetve kárbejelentést tesz - nem igazolja sem az alperes, sem a ... Kft. saját partnere felé fennálló esetleges késedelmi kötbérfelelősségét, annak mértékét, illetőleg azt, hogy a ... Kft.-t a felperes késedelmes teljesítésével okozati összefüggésben érte-e, és milyen összegű kár.

Alaptalan az alperes fellebbezési okfejtése a tanúbizonyítása téves mellőzésére; a 2008. szeptember 2-i tárgyalásról felvett 6.G.41.453/2007/7. számú tárgyalási jegyzőkönyvben foglaltakból kitűnően az alperes a tanúkkal - szükségtelenül - a késedelem időtartamát kívánta bizonyítani, ezért nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a tanúk meghallgatását mellőzte.

Tekintettel arra, hogy a fellebbezésben előadottak eltérő tényállás megállapítására, illetve érdemben eltérő jogi következtetés levonására nem adtak alapot, a beszámítási kifogás nem vezet a kereset elutasítására, a Fővárosi Ítéltábla az

elsőfokú bíróság ítéletét - a fenti indokolásbeli pontosítással - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes jogorvoslati perköltsége megfizetésére, mely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével, mérlegeléssel megállapított, általános forgalmi adót is tartalmazó jogi képviseleti munkadíjból áll.

A Fővárosi Ítéltábla a határozatát a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2009. március 19.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró